

מורכב קצת!

יש שאילה האם דם שפירש מבשר הכבד מותר (לעומת בבשר רגיל שבודאי אסור).

גם אם אסור, בבישול הכבד (יחד עם בשר רגיל) הכבד עצמו (בדרך כלל) לא יבלע בחזרה את הדם – רק הבשר הרגיל יבלע את הדם.

הערה:

יש הרבה פרטים. תחילה נציג את הפרטים כטקסט רגיל לצורך רקע. לאחר מכן תופיע טבלה שתאגד את הכול יחד.

רקע-1

- דם עוד לא פירש מהבשר (או מבשר הכבד¹) – מותר (לכן מותר לאכול בשר חי בלי להוציא את הדם ע"י מליחה או צליה)
- אם מבשל בשר רגיל (לא הכבד), אז אסור – כי הדם נפלט (ואז נאסר) וחוזר ונבלע.
- דם הכבד שנפלט – אולי שונה ומותר
- כי הכבד כולו דם ובכל זאת התורה התירו
- זאת היא שאילת סוגייתנו (האם דם שנפלט מבשר הכבד אסור ואוסר בשר שהתבשל יחד עם הכבד² [לגבי לאסור הכבד בעצמו ראה רקע-2])

הערות שוליים

¹ הערה: דם הכנוס בסמפונות הכבד אסור כי פירש מהבשר

אם יש דם כנוס בסמפונות, מה שצריכים לעשות לפני הבישול הוא לקרוע שתי וערב ולהשים את הקריעה למטה

הערה: טחול (לעומת כבד) אין לו דם כנוס ולכן אינו זקוק לקריעה ...

² גם לפי הסוברים שדם כבד אסור, יש 2 מקרים בהם לא לאזור בשר שהתבשל איתו:

1. קנה חוץ לסיר – לכן הדם יוצא חוץ לסיר
 2. חלטו ברותחין או בחומץ (בעצמה לפני שמבשלת עם אחר) – ששוב אינה פולטת
- הערה: החומץ אינה נאסרת – אין שום הבלעה מהדם לחומץ – אחרת היה נבלע בחזרה והיה אסור את הכבד

רקע-2

יש תכונה לכבד שגורמת לא לבלוע (לעומת בשר רגיל): טרוד להוציא דם (ז"א אינו בולע לא דם ולא כל איסור שמתבשל איתה

אך יש מקרים חורגים שלפי שיטה אחת (מחלקת תנאים) הכבד אכן בולע:

- שליקה (בישול ארוך – שלאחר זמן הפלטת הדם עדיין מבשל ואז בולע)
- תבלה (התבלין מרככים אותו)

בשר	כבד	מקרה כבד/בשר:	
מותר (לאכול את הבשר/הכבד) כי הדם לא פירש ולכן לא נאסר ¹		דם שלא נפלט (לאכול את הכבד/הבשר - חי - עם הדם)	
אסור (לאכול את הבשר) כי הדם פירש ונאסר ושוב נבלע בבשר	מותר (לאכול את הכבד) (אפילו לשיטה [ראה השורה מתחת] שדם כבד שפירש אסור) כי הדם אינו נבלע בחזרה לכבד כי הכבד טרודה להוציא דם ²	בשלו (את הכבד/הבשר) לבד והשאיילה היא האם הכבד/הבשר נאסר מחמת דם שנפלט ושוב נבלע	
	שאיילה האם (הבשר האחר) מותר יש תת-מקרים שבודאי מותר: • הכבד לא פלט לתוך הסיר כי מחובר לקנה וקנה חוץ לסיר • לפני בישולו חלטו לכבד ברותחים או בחומץ ³ וזה מונע ממנו מלפלוט אח"כ	דם שנפלט בשלו (את הכבד/הבשר) עם בשר אחר והשאיילה היא האם הבשר האחר נאסר מהבלעת דם שנפלט מהבשר/הכבד הראשון העקרון: האם דם שפירש מכבד מותר (מאחר וכבד כולו דם ובכל זאת התירה התורה)	

¹ דם בסמפונות הכבד (לעומת בבשר הכבד) אסור – כי אינו בלוע בבשר (נחשב דם שפירש)

(אם יש דם כנוס בסמפונות, מה שצריכים לעשות לפני הבישול הוא לקרוע שתי וערב ולהשים את הקריעה למטה)

הערהד לכו"ע טחול אינה צריכה קריעה כי אין בה דם כנוסה – דלא ככבד)

² יש מקרים חורגים שהכבד כן בולע (ואז נאסר למעט אם סוברים שדם שפירש הכבד מותר – [ראה השורה מתחת בטבלה]):

- אם שלקה (מבושלת הרבה ואז בסוף הבישול הארוך לאחר שגמר לפלוט, אז יכול לבלוע)
- אם תבלה (התבלין מרככים אותה)

³ הערה: החומץ עצמו אינו נאסר – אין שום הבלעה מהדם לחומץ – אחרת היה נבלע בחזרה והיה אוסר את הכבד

סקירה כללית

בתקופת הגמרא, היו צולים על שפוד המונח אנכי.
 הסוגיא דנה במקרה שצלו ביחד בשפוד (אנכי) בשר וגם: בחלא או כבד,
 ומשתנה:

- האם מדובר בכבד או כוחלא
- האם הבשר למעלה או למטה

יש 3 שיטות

פירוט

הלכתא	רב דימי מנהדעא	שיטת "אתמר"	שיטות:	
			מקרים	
הכחלא או הכבד מלמטה מותרים			בשר למעלה (וכחלא או כבד למטה)	
מותר בדיעבד	הבשר אסור כי איסור דם דאורייתא	הבשר מותר כי דם ע"י צלי מישרק שריק	כבד למעלה	בשר למטה
	הבשר מותר כי חלב שחוטה דרבנן	הבשר אסור כי חלב סרוחי מסרך	כחלא ¹ למעלה	

¹ הערה: חלב היוצא מכחלא, הריהו "דם שחוטה" (פירש לאחר שחיטה), ולכן אסור רק מדרבנן

סקירה כללית

תחלה נציג עקרונות כרקע ולאחר מכן נציג באמצעות טבלה את 4 המקרים של סוגייתנו עם דיניהם וטעמם.

רקע

עקרון

כלים ואוכל "חמים" בולעים וגם פולטים את הטעם

"חם" כולל:

- חום טמפרטורה
- מליח (ש"הוא כרותח")
- כבוש (ש"הוא כמבושל")

הערה-1

מה שמובלע/מופלה יכול להיות 2 סוגים:

- איסור (כגון דם)
- היתר (בשר או חלב) - שאפשר **לבא** לידי איסור (אם יתערב עם חלב/בשר)

הערה-2

נ"ט בר נ"ט בהיתר (בשר או חלב)

(כגון קערה שבשל בו בשר – והרי הבליעות שבתוך הקערה הריהו נ"ט

ואח"כ שמו בו דגים רותחים והקערה פלט טעם בשר ונבלע לתוך הדגים

הרי הטעם שבדגים הריהו נ"ט בר נ"ט")

דין: מותר (לערב את הדגים בחלב)

יוצא מן הכלל: דבר חריף – כגון צנון – שנחתך ע"י סכין (בשרי)

– אינו נחשב נ"ט בר נ"ט אלא נ"ט הבא מן הממש – מפני 2 טעמים:

1. ע"י החריפות קולט את מה שנקרש/נדבק **על פני** הסכין – ולכן הרי זה נ"ט בר ממש – לא נ"ט בר נ"ט

2. (גם אם הסכין נקי,) החריפות מפליט בליעות הסכין יותר ממה שחום מפליט – ככה שהמופלט נחשב ממש - לא בלוע

מקרים	דין/טעם:	דין	טעם
בליעת איסור (דם)	לחתוך בה רותח	לחתוך בה צונן	אסור ¹
			מותר
			– מחלקת האם צריכים הדחה
בליעת היתר (בשר)	קערה שמלח בה בשר – להוציא את דמו (נבלע בה דם ע"י המליח שהוא כרותח) ורוצה לאכול בו מאכל רותח	אסור ¹	דם הנבלע בקערה יפלוט לתוך האוכל (הרותח)
			טועמו
			– אם יש בו טעם בשר אסור
	צנון ³ שחתכו בסכין בשרי ורוצה לאכול את הצנון עם כותח (מאכל חלבי)	מותר	① ע"י החריפות קולט את מה שנקרש/נדבק על פני הסכין ² – ולכן הרי זה נ"ט בר ממש – לא נ"ט בר נ"ט
			② (גם אם הסכין נקי, החריפות מפליט בליעות הסכין יותר ממה שחום מפליט – ככה שהמופלט נחשב ממש - לא בלוע
	דגים שעדיין חמים מצלי ושמם בקערה בשרית		והרי בליעות שבתוך הקערה הריהן נותן טעם – ופלטו ונבלעו לתוך הדגים ע"י חום, והרי הבליעות בדג נותן טעם בר נותן לטעם דהתירא

¹ יש אופן להתירו: אם קפילא נכרי יטעום וידווח שאין בו טעם דם
הערה: הגמרא מזכיר את זה רק לגבי המקרה השני – אבל נ"ל ששייך גם למקרה הראשון

² דלא כקערה שמנקים היטב

³ יש ששונים מצנון:

- **קישות** – מתוק ואינו בולע – צריך (רק) גורר את מקום החיתוך (להעביר שמנונית שקל שטחי)
- **לפת** – מתוק (יותר משישית) ואינו בולע וגם השמנונית שעל השטח אים טעמו ניכר בגלל המתיקות – לכן אין צריך לעשות כלום

סילקא (תרד) דומה לצנון

הערה: אם חתך תחלה לפת ואח"כ סילקא – מותר – כי מתיקות הלפת מבטלת את טעם השמנונית של פני שטח הסכין